

Jaarverslag Leerplicht

Schooljaar 2025-2026

gemeente Bunnik

Inhoud

Voorwoord Onno James **3**
Leerplicht in Bunnik, van verzuim naar aanwezigheid **4**
Taken en verantwoordelijkheden **5**
Leerplichtambtenaar *5*
Samenwerkingsverband *5*
School *5*
Ouder(s)/verzorger(s) *5*
Kind/jongere *6*
Kengetallen **7**
Demografisch overzicht 0 tot 23 jaar, inwoners gemeente Bunnik *7*
Aantal jeugdigen uit Bunnik per onderwijssoort *7*
Gemeld verzuim *8*
Zorg- en preventiemeldingen *9*
Handhaving *9*
Vrijstellingen *10*
Absoluut verzuim *11*
Thuiszitters *12*
Monitoring thuiszittende jongeren *12*
Overige inzet leerplicht *13*
Ontwikkelingen in werkwijze en contactmomenten *13*
Vergelijking andere gemeenten *14*
Conclusie n.a.v. de cijfers *15*
Actualiteiten **16**
Schoolverzuim naar schoolaanwezigheid *16*
Vroegsignalering en preventieve ondersteuning *16*
Wetsvoorstel terugdringen schoolverzuim *16*
Van passend naar inclusiever onderwijs *16*
Aandacht voor langdurige afwezigheid en thuiszitten *16*
Wet van school naar duurzaam werk *17*
Versterking van de samenwerking rond onderwijs, zorg en gemeente *17*
Geactualiseerde ambtsinstructie leerplicht *17*
Begrippenlijst **18**

Voorwoord Onno James

Beste lezer,

Voor u ligt het jaarverslag Leerplicht 2025-2026 van de gemeente Bunnik. Een verslag vol cijfers, ontwikkelingen en resultaten. Maar vooral een verslag over kinderen en jongeren. Over op tijd komen, soms even vastlopen, weer opstaan en verder gaan. Over aanwezig zijn. Letterlijk én figuurlijk.

Een schooljaar vliegt voorbij. Tussen de eerste schooldag na de zomer en de laatste bel aan het eind van het jaar gebeurt er veel. Leerlingen ontdekken nieuwe talenten, bouwen vriendschappen op en zetten stappen richting hun toekomst. Soms gaat dat vanzelf. Soms is daar wat extra ondersteuning voor nodig. Daar ligt een belangrijke rol voor de leerplichtambtenaar. Niet als strenge toezichthouder langs de zijlijn, maar als iemand die meedenkt, verbindt en zoekt naar mogelijkheden. Want achter schoolafwezigheid schuilt vaak meer dan een afwezigheidsmelding. Het gaat om kinderen, ouders en situaties die aandacht vragen. Iedere melding vertelt een eigen verhaal.

In Bunnik vinden we dat ieder kind recht heeft op onderwijs en op de kansen die onderwijs biedt. Daarom werken scholen, ouders, het jongerenwerk, zorgpartners en de gemeente iedere dag samen aan eenzelfde doel: ervoor zorgen dat kinderen en jongeren zich kunnen ontwikkelen op een plek waar zij tot hun recht komen.

De cijfers in dit verslag helpen ons om scherp te blijven. Ze laten zien waar het goed gaat en waar uitdagingen liggen. Maar de werkelijke betekenis zit vaak achter de getallen. In de leerling die na een moeilijke periode weer dagelijks naar school gaat. In de ouder die zich gesteund voelt. In de samenwerking die nét het verschil maakt.

Ook dit schooljaar hebben we gezien hoeveel betrokkenheid er is bij iedereen die zich inzet voor onze jeugd. Dat stemt positief. Tegelijkertijd weten we dat er altijd kinderen zijn die onze aandacht nodig hebben. Juist daarom blijven we investeren in samenwerking, maatwerk en preventief werken.

Want uiteindelijk draait het om kinderen die mee kunnen doen, gehoord worden en de ruimte krijgen om zich te ontwikkelen. Daar zetten we ons elke dag voor in. Samen.

Veel leesplezier.

Onno James

Onno

Wethouder onderwijs

Leerplicht in Bunnik, van verzuim naar aanwezigheid

Onderwijs biedt kinderen en jongeren de kans om zich te ontwikkelen, talenten te ontdekken en mee te doen in de samenleving. Daarom vinden we het in Bunnik belangrijk dat ieder kind een plek heeft waar het kan leren, groeien en zich gezien voelt. De leerplichtambtenaar levert hieraan een belangrijke bijdrage door zich in te zetten voor schoolaanwezigheid en het recht op onderwijs.

De afgelopen jaren is de aandacht steeds meer verschoven van het registreren van verzuim naar het stimuleren van aanwezigheid. Niet de vraag waarom een leerling er niet is staat centraal, maar wat nodig is om een leerling wél op school te krijgen en te houden. Die ontwikkeling sluit aan bij de landelijke beweging richting een meer preventieve aanpak van schoolverzuim.

Dat vraagt om vroegtijdig signaleren, goed luisteren en samenwerken. Wanneer schoolgang onder druk komt te staan, zoeken we samen met ouders, scholen en betrokken professionals naar passende oplossingen. Achter iedere melding schuilt immers een verhaal en iedere situatie vraagt om een eigen aanpak. De vraag die daarbij steeds centraal staat is: wat heeft deze leerling nodig om weer verder te kunnen?

Binnen de gemeente Bunnik is één leerplichtambtenaar (0,6 fte) verantwoordelijk voor de begeleiding en ondersteuning van leerlingen uit het primair en voortgezet onderwijs. Het gaat daarbij zowel om jongeren die onder de leerplicht vallen als om jongeren die te maken hebben met de kwalificatieplicht. De leerplicht loopt van vijf tot zestien jaar. Daarna zijn jongeren tot hun achttiende verplicht onderwijs te volgen totdat zij een startkwalificatie hebben behaald, dit is een diploma op havo-, vwo- of minimaal mbo-2 niveau.

Ook na het achttiende levensjaar blijft er aandacht voor jongeren die nog geen startkwalificatie hebben behaald. Vooral binnen het mbo kan extra ondersteuning van belang zijn om schooluitval te voorkomen. Hiervoor werken we nauw samen met het regionale Doorstroompunt. Samen met onderwijsinstellingen en andere partners wordt gekeken welke begeleiding nodig is om een opleiding af te ronden of om de weg terug naar onderwijs of werk te vinden.

Met scholen zijn heldere afspraken gemaakt over het signaleren en aanpakken van verzuim. Daarbij staat de dialoog altijd voorop. Ouders, jongeren en scholen worden actief betrokken bij het vinden van oplossingen. Waar nodig wordt gebruikgemaakt van handhavingsinstrumenten, zoals een verwijzing naar Bureau Halt. In de meeste gevallen ligt de nadruk echter op het vroegtijdig bieden van ondersteuning, het versterken van vertrouwen en het voorkomen dat problemen groter worden.

Goede samenwerking vormt daarbij de basis. Scholen, ouders, zorgpartners en gemeente hebben ieder een eigen rol, maar delen hetzelfde doel: ervoor zorgen dat kinderen en jongeren zich optimaal kunnen ontwikkelen. Door kennis, ervaring en betrokkenheid te bundelen, werken we samen aan gelijke kansen en een toekomst waarin ieder kind mee kan doen.

Taken en verantwoordelijkheden

Leerplichtambtenaar

De leerplichtambtenaar ziet namens het college van burgemeester en wethouders toe op de uitvoering van de Leerplichtwet 1969. Daarbij gaat het onder andere om schoolinschrijvingen en het opvolgen van verzuimmeldingen. Er wordt gewerkt volgens de Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS) en de regionale ambtsinstructie die in 2026 is vernieuwd.

In Bunnik staat een preventieve aanpak centraal. Samen met jongeren, ouders, scholen en andere betrokkenen wordt gekeken naar wat nodig is om schoolaanwezigheid te bevorderen. Waar mogelijk wordt passende ondersteuning ingezet om uitdagingen vroegtijdig aan te pakken. Alleen wanneer dat noodzakelijk is, volgt handhaving, bijvoorbeeld via Bureau Halt. Het uitgangspunt blijft daarbij: voorkomen is beter dan genezen.

Samenwerkingsverband

Binnen de regio zijn Samenwerkingsverband ZOUT (primair onderwijs) en ZOU (voortgezet onderwijs) belangrijke partners. Zij ondersteunen scholen en leerlingen en beoordelen aanvragen voor een Toelaatbaarheidsverklaring (TLV) voor het speciaal onderwijs. Scholen kunnen bij hen terecht voor extra expertise en ondersteuning, vooral wanneer leerlingen dreigen vast te lopen.

Binnen het primair onderwijs wordt gewerkt volgens een hybride model, terwijl binnen het voortgezet onderwijs het scholenmodel wordt gehanteerd. Hierdoor kan ondersteuning zoveel mogelijk dicht bij de leerling en de school worden georganiseerd. Voor complexere ondersteuningsvragen is, met name binnen het primair onderwijs, specialistische expertise beschikbaar. Het gezamenlijke doel is om iedere leerling een passende onderwijsplek te bieden, waar hij of zij zich optimaal kan ontwikkelen.

School

Scholen spelen een belangrijke rol in het bevorderen van schoolaanwezigheid. Zij zijn verantwoordelijk voor het inschrijven en uitschrijven van leerlingen, het signaleren van afwezigheid en het voorkomen van schooluitval. Wanneer sprake is van zorgwekkend of ongeoorloofd verzuim, melden scholen dit via het verzuimloket van DUO, volgens de Leerplichtwet en de richtlijnen van de Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS).

Naast het registreren van afwezigheid ligt de nadruk steeds meer op het tijdig signaleren van redenen achter de afwezigheid. Scholen gaan hierover in gesprek met leerlingen en ouders en zoeken waar nodig samen met partners naar passende oplossingen. Schoolleiders beoordelen verlofaanvragen tot tien schooldagen. Voor aanvragen die deze periode overschrijden, is toestemming van de leerplichtambtenaar nodig. Daarnaast hebben scholen een zorgplicht voor passend onderwijs en bieden zij ondersteuning aan leerlingen die dat nodig hebben. In het speciaal (basis)onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs wordt intensievere begeleiding geboden in kleinere groepen, zodat ook leerlingen met een grotere ondersteuningsbehoefte zo goed mogelijk kunnen deelnemen aan het onderwijs.

Ouder(s)/verzorger(s)

Op basis van de *Leerplichtwet 1969* zijn ouder(s)/verzorger(s) verantwoordelijk voor het inschrijven van hun kind op een school en het bevorderen van regelmatige schoolaanwezigheid. Zij spelen een belangrijke rol in het voorkomen van afwezigheid en houden contact met de school wanneer hun kind door ziekte of andere omstandigheden niet aanwezig kan zijn.

Door een goede samenwerking tussen ouders, school en leerplicht wordt gewerkt aan een zo regelmatig mogelijke deelname aan het onderwijs. Bij bijzondere gebeurtenissen, zoals een huwelijk of begrafenis, kunnen ouders verlof aanvragen.

Kind/jongere

Vanaf 12 jaar wordt een jongere actief betrokken bij gesprekken over zijn of haar schoolaanwezigheid. De Leerplichtwet 1969 bepaalt dat jongeren vanaf deze leeftijd ook een eigen verantwoordelijkheid hebben voor het regelmatig bezoeken van school.

Wanneer er sprake is van afwezigheid, staat het gesprek centraal. Samen met de jongere, ouders, school en andere betrokkenen wordt gekeken wat nodig is om de schoolgang te verbeteren. Het uitgangspunt is altijd om tot een passende oplossing te komen. Alleen in uitzonderlijke situaties, wanneer afspraken niet worden nagekomen en verzuim aanhoudt, kan een formeel of strafrechtelijk traject volgen.

Kengetallen

In dit hoofdstuk worden de belangrijkste kengetallen rondom onderwijsdeelname, schoolafwezigheid en handhaving van jeugdigen uit de gemeente Bunnik toegelicht. Het is belangrijk om te benadrukken dat deze cijfers uitsluitend betrekking hebben op kinderen en jongeren die in de gemeente Bunnik wonen. Leerlingen van buiten de gemeente die in Bunnik onderwijs volgen, vallen onder de verantwoordelijkheid van hun eigen woongemeente. Andersom zijn Bunnikse jongeren die buiten de gemeente naar school gaan (bijvoorbeeld in Zeist, Houten of Utrecht) wél meegenomen in deze cijfers. Op deze manier ontstaat een zo volledig mogelijk beeld van de onderwijsdeelname van Bunnikse jeugdigen, ongeacht waar zij hun onderwijs volgen.

Demografisch overzicht 0 tot 23 jaar, inwoners gemeente Bunnik

Allereerst wordt de demografische samenstelling van kinderen en jongeren van 0 tot 23 jaar in de gemeente Bunnik weergegeven. De cijfers zijn uitgesplitst naar leerplicht, kwalificatieplicht, startkwalificatie, en leeftijdsgroepen buiten de leerplicht. De begrippen worden als volgt gehanteerd:

- **Leerplichtig**: jongeren van 5 tot 16 jaar die verplicht onderwijs moeten volgen.
- **Kwalificatieplichtig**: jongeren van 16 tot 18 jaar zonder startkwalificatie, die onder de kwalificatieplicht vallen.
- **Startkwalificatie behaald**: jongeren die een diploma havo, vwo of mbo-niveau 2 of hoger hebben behaald.
- **Nog niet leerplichtig**: kinderen van 0 tot 4 jaar.
- **Boven leerplichtig**: jongeren van 18 tot 23 jaar die niet meer onder de leerplicht vallen, maar nog geen startkwalificatie hebben behaald.

Tabel 1: Algemeen 0 tot 23 jaar

	2023-2024	2024-2025	2025-2026
Leerplichtig	2.223	2.222	2.219
Kwalificatieplichtig	339	379	396
Totaal leer- en kwalificatieplichtig	2.562	2.601	2.615
Startkwalificatie behaald	762	723	743
Nog niet leerplichtig	812	794	773
Boven leerplichtig	232	274	257
Totaal	4.368	4.394	4.390

In schooljaar 2025-2026 telde de gemeente Bunnik 2.615 leer- en kwalificatieplichtige kinderen en jongeren. Dat is een stijging van 14 ten opzichte van het voorgaande jaar. Deze toename past binnen de demografische ontwikkeling van de gemeente en weerspiegelt een lichte groei van het aantal jongeren dat onder de leerplicht en kwalificatieplicht valt.

Aantal jeugdigen uit Bunnik per onderwijssoort

In onderstaande tabel wordt inzicht gegeven in het aantal jeugdigen uit de gemeente Bunnik dat per schooljaar staat ingeschreven in verschillende onderwijssoorten. Het betreft leerlingen in:

- **Primair onderwijs (po)**: regulier basisonderwijs.
- **Speciaal onderwijs (so)**: basisonderwijs voor leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften.
- **Voortgezet onderwijs (vo)**: regulier middelbaar onderwijs.
- **Voortgezet speciaal onderwijs (vso)**: voortgezet onderwijs voor leerlingen met intensieve ondersteuningsbehoeften.
- **Middelbaar beroepsonderwijs (mbo)**: beroepsgerichte opleidingen na het voortgezet onderwijs.

Tabel 2: Aantal jeugdigen uit Bunnik per onderwijssoort

	2023-2024	2024-2025	2025-2026
Primair onderwijs	1.540	1.550	1.545
Speciaal onderwijs	16	19	24
Voortgezet onderwijs	1.147	1.076	1.054
Voortgezet speciaal onderwijs	44	44	41
Middelbaar beroepsonderwijs	223	212	264
Totaal	2.970	2.901	2.928

Een gedeelte van de jongeren die ingeschreven staan op het mbo en het voortgezet onderwijs is boven leerplichtig of heeft een startkwalificatie al behaald. Mbo-studenten die hulp of ondersteuning nodig hebben, worden door het regionale Doorstroompunt benaderd. In deze kengetallen wordt verder niet ingegaan op mbo'ers of voortijdig schoolverlaters (vsv'ers). Deze cijfers zijn te vinden in het Jaarverslag van het regionale Doorstroompunt.

Gemeld verzuim

Scholen zijn wettelijk verplicht om ongeoorloofd verzuim van 16 uur of meer binnen een periode van vier aaneengesloten schoolweken te melden bij DUO. Deze meldingen vallen onder de formele verzuimregistratie en zijn bedoeld om leerplichtige jongeren in beeld te houden en voortijdig schoolverlaten te voorkomen. De soorten verzuim binnen de meldplicht zijn:

1. **Relatief verzuim** betreft leerlingen die wel zijn ingeschreven op school, maar zonder geldige reden afwezig zijn tijdens les- of praktijktijd. Denk aan:
   - regelmatig te laat komen,
   - het missen van lesuren zonder geldige reden,
   - verdachte ziekmeldingen.

De school is verplicht om te melden zodra het verzuim 16 uur in 4 weken bereikt. Echter, bij zorgen over de schoolaanwezigheid mag de school ook eerder melden bij de leerplichtambtenaar.

2. **Luxeverzuim** betreft ongeoorloofd verzuim rondom schoolvakanties, zoals:
   - eerder vertrekken op vakantie,
   - later terugkomen van vakantie,
   - een dagje weg zonder toestemming.

Dit type verzuim wordt strenger behandeld dan relatief verzuim. De school mag dit direct melden, ook als het om slechts één dag gaat. Er is geen ondergrens van 16 uur van toepassing.

Wanneer een leerling opnieuw wordt besproken terwijl er nog een melding openstaat, wordt dit niet als nieuwe melding geregistreerd. Dit heet recidive binnen hetzelfde dossier. Een nieuwe melding wordt gedaan wanneer een eerdere melding is afgesloten en er opnieuw sprake is van verzuim dat voldoet aan de meldingscriteria. In dat geval zie je dit terug in de cijfers als meerdere meldingen bij dezelfde leerling, er is dan ook sprake van recidive.

In de onderstaande tabel worden de verzuimmeldingen per onderwijssoort getoond. In het schooljaar 2025–2026 is het percentage verzuimmeldingen gedaald naar 1,87%, ten opzichte van 2,19% in 2024–2025.

Tabel 3: Gemeld verzuim (inclusief luxeverzuim) en het aantal leerlingen

	2023-2024		2024-2025		2025-2026	
	Gemeld verzuim	Aantal leerlingen	Gemeld verzuim	Aantal leerlingen	Gemeld verzuim	Aantal leerlingen
Primair onderwijs	17	15	6	6	5	5
Speciaal onderwijs	0	0	1	1	0	0
Voortgezet onderwijs	105	52	72	48	50	42
Voortgezet speciaal onderwijs	5	4	3	2	2	2
Eindtotaal	127	71	82	57	57	49

In het schooljaar 2025-2026 zijn er 57 verzuimmeldingen gedaan bij de leerplichtambtenaar, verdeeld over 49 unieke leerlingen. Dit is een daling ten opzichte van het voorgaande schooljaar, waarin 82 meldingen werden gedaan bij 57 leerlingen. Ook ten opzichte van 2023-2024 is sprake van een aanzienlijke afname. Zowel het aantal meldingen als het aantal betrokken leerlingen laat daarmee een positieve ontwikkeling zien. Vooral in het voortgezet onderwijs, waar het merendeel van de meldingen vandaan komt, is een duidelijke daling zichtbaar.

Hoewel op basis van deze cijfers geen oorzakelijk verband kan worden vastgesteld, sluit deze ontwikkeling aan bij de inzet op preventie, vroegsignalering en de samenwerking tussen scholen en leerplicht. We zien namelijk dat de zorg- en preventiemeldingen, in tegenstelling tot het aantal verzuimmeldingen wél stijgen. Door uitdagingen eerder in beeld te krijgen en passende ondersteuning in te zetten, kan verzuim mogelijk vaker worden voorkomen of beperkt voordat sprake is van meldingswaardig verzuim.

Tegelijkertijd zien we dat sommige leerlingen meer dan één keer worden gemeld. Dit blijkt uit het verschil tussen het aantal meldingen (57) en het aantal unieke leerlingen (49). Herhaald verzuim vraagt vaak om een meer intensieve en langdurige aanpak, waarbij de leerplichtambtenaar nauw samenwerkt met scholen, ouders en ketenpartners om tot een duurzame oplossing te komen. Hoewel het aantal meldingen afneemt, blijft het van belang aandacht te houden voor deze groep leerlingen, omdat achter recidiverend verzuim vaak complexe onderliggende problematiek schuilgaat.

Wanneer een school anoniem een leerling bespreekt, wordt er geen DUO-melding gedaan. Er is dan geen sprake van wettelijk verzuim. Leerplicht zet in op preventie en geeft daarom in veel casussen vroegtijdig advies.

Zorg- en preventiemeldingen

Naast de formele meldingen via DUO is de leerplichtambtenaar ook actief betrokken bij leerlingen via het werkproces zorg en preventie. Dit betreft casussen waarin scholen vroegtijdig zorgen delen, vaak nog zonder dat er sprake is van wettelijk verzuim. Bijvoorbeeld wanneer een leerling anoniem wordt besproken in een overleg. In deze situaties is er geen formele DUO-melding, maar wel sprake van zorg over schoolgang of welzijn. Leerplicht denkt dan vroegtijdig mee over passende ondersteuning.

Tabel 4: Zorg- en preventiemeldingen per schooljaar

Schooljaar	2023-2024	2024-2025	2025-2026
Meldingen	43	30	43

In het schooljaar 2025-2026 zijn 43 zorg- en preventiemeldingen geregistreerd. Daarmee is het aantal meldingen gestegen ten opzichte van het voorgaande schooljaar, waarin 30 meldingen werden gedaan, en ligt het weer op hetzelfde niveau als in 2023-2024. Deze stijging kan verschillende oorzaken hebben. Enerzijds kan zij wijzen op een toegenomen behoefte aan ondersteuning van leerlingen. Anderzijds kan de stijging ook duiden op een betere signalering door scholen en ketenpartners, waardoor zorgen eerder worden gedeeld en passende ondersteuning tijdig kan worden ingezet. Het werkproces zorg en preventie blijft van grote waarde om signalen vroegtijdig op te vangen en samen met scholen en ketenpartners passende ondersteuning te bieden, voordat formeel verzuim ontstaat. Hierdoor kunnen problemen vaak in een vroeg stadium worden aangepakt en kan uitval zoveel mogelijk worden voorkomen.

Handhaving

Wanneer een leerling ongeoorloofd afwezig is en er geen geldige reden of vrijstelling is, kan de leerplichtambtenaar handhavingsmaatregelen inzetten. Handhaving gebeurt altijd zorgvuldig en proportioneel, afgestemd op de situatie van de jongere.
Er zijn verschillende vormen van handhaving:

- **Mondelinge waarschuwing**: een eerste signaal richting ouders/verzorgers of jongere.
- **Kennisgevingsbrief (waarschuwingsbrief)**: een schriftelijke waarschuwing waarin de gevolgen van verzuim worden toegelicht.
- **Haltverwijzing**: bij herhaald of ernstig verzuim kan een jongere worden doorverwezen naar Bureau Halt.
- **Proces-verbaal**: bij ernstige of aanhoudende verzuim wordt een proces-verbaal opgemaakt en kan het Openbaar Ministerie worden betrokken.

Tabel 5: Handhaving alle verzuimmeldingen

	2023-2024		2024-2025		2025-2026	
	Relatief verzuim	Luxeverzuim	Relatief verzuim	Luxeverzuim	Relatief verzuim	Luxeverzuim
Proces-verbaal	0	4	0	0	1	0
Kennisgevingsbrief (waarschuwingsbrief)	18	10	17	2	11	0
Haltverwijzing	2	0	3	0	1	0
Mondelinge waarschuwing	17	0	10	0	11	0
Eindtotaal	37	14	30	2	24	0

Luxeverzuim (verzuim rondom de schoolvakanties) wordt door leerplicht consequent gehandhaafd. Bij een melding van luxeverzuim volgt in de praktijk vrijwel altijd een handhavingsreactie. Het aantal meldingen is de afgelopen jaren sterk afgenomen: van 14 in 2023-2024 naar twee in 2024-2025 en in het schooljaar 2025-2026 zijn geen meldingen geregistreerd. Deze ontwikkeling kan erop wijzen dat ouders beter op de hoogte zijn van de regels rondom schoolverzuim en de mogelijke consequenties daarvan. Ook de duidelijke communicatie vanuit scholen en de consequente handhaving door de leerplichtambtenaar in voorgaande jaren kunnen hieraan hebben bijgedragen. Tegelijkertijd kan niet worden uitgesloten dat luxeverzuim niet altijd wordt gemeld door scholen. Om die reden is aan het begin van schooljaar 2026-2027 een bericht verstuurd aan alle basisscholen waarin nogmaals aandacht is gevraagd voor het melden van vermoedens van luxeverzuim en de geldende werkwijze. De komende jaren zal moeten blijken of het lage aantal meldingen daadwerkelijk het gevolg is van minder luxeverzuim of dat verbeterde signalering en melding nog aandacht vragen.

In het schooljaar 2025–2026 is bij 24 gevallen van relatief verzuim handhaving ingezet. Dit is een daling ten opzichte van het voorgaande schooljaar, waarin dit nog 30 keer gebeurde. De meest ingezette maatregelen waren de kennisgevingsbrief (waarschuwingsbrief) en de mondelinge waarschuwing. In een geval is een jongere verwezen naar Bureau Halt. In dit schooljaar is er een proces-verbaal opgemaakt. Wanneer er een proces-verbaal of een Bureau Halt verwijzing wordt overwogen, vindt er altijd vooraf overleg plaats met een medewerker van Bureau Halt of het Openbaar Ministerie. De inzet van handhaving gebeurt zorgvuldig en proportioneel, en altijd met oog voor de situatie van de jongere.

Vrijstellingen

In sommige situaties kunnen jongeren worden vrijgesteld van de leerplicht. De Leerplichtwet kent verschillende gronden voor vrijstelling:

- **Lichamelijke of psychische gronden**: wanneer een jongere door lichamelijke of psychische problematiek (tijdelijk) niet in staat is onderwijs te volgen.
- **Levensbeschouwelijke bezwaren**: wanneer ouders bezwaar hebben tegen het onderwijsaanbod op levensbeschouwelijke gronden.
- **School in het buitenland**: wanneer een kind of jongere tijdelijk onderwijs volgt buiten Nederland.
- **Volgen van ander onderwijs**: bijvoorbeeld onderwijs dat niet onder de reguliere bekostiging valt.
- **Vervangende leerplicht via mbo (artikel 3b)**: Artikel 3b van de Leerplichtwet maakt het mogelijk dat een jongere in het laatste leerplichtige jaar wordt vrijgesteld van voortgezet onderwijs, mits hij of zij voltijds een mbo-opleiding volgt. Hoewel dit formeel als vrijstelling wordt geregistreerd, is het in de praktijk juist een manier om passend onderwijs te bieden. Deze regeling wordt ingezet voor jongeren die eerder dan gebruikelijk kunnen en willen starten op het mbo. Hierdoor sluit het onderwijs beter aan bij hun leerbehoeften en vergroot het de kans op het behalen van een startkwalificatie.

Een vrijstelling betekent dat een kind of jongere (tijdelijk of structureel) niet verplicht is om onderwijs te volgen, op basis van gronden die zijn vastgelegd in de Leerplichtwet. Een actieve vrijstelling is een vrijstelling die op het moment van rapportage nog geldig is. Dit kunnen zowel nieuwe vrijstellingen zijn als vrijstellingen die in eerdere schooljaren zijn toegekend en nog doorlopen.

Tabel 6: Actieve vrijstellingen Leerplichtwet

	2023-2024	2024-2025	2025-2026
Lichamelijke/psychische gronden	2	9	11
Levensbeschouwelijke bezwaren	0	0	0
School buitenland	5	7	14
Volgen ander onderwijs	0	2	2
Vanuit een eerdere vrijstelling	0	0	0
Vervangende leerplicht door opleiding mbo[1]	0	1	1
Eindtotaal	7	19	28

In schooljaar 2025-2026 zijn er 28 actieve vrijstellingen. Hierbij gaat het niet alleen om nieuw toegekende vrijstellingen, maar ook om vrijstellingen uit eerdere schooljaren die nog doorlopen. Een vrijstelling die bijvoorbeeld voor twee schooljaren is verleend, wordt zowel in de cijfers van 2024-2025 als van 2025-2026 meegeteld. In het huidige schooljaar zijn vier nieuwe vrijstellingen toegekend op lichamelijke/psychische gronden. Ten opzichte van vorig schooljaar is sprake van een toename van ruim 47% van het aantal actieve vrijstellingen. Deze stijging wordt voornamelijk veroorzaakt door een sterke groei van het aantal vrijstellingen voor het volgen van onderwijs in het buitenland. Het aantal actieve vrijstellingen op deze grond is ten opzichte van vorig schooljaar verdubbeld.

Tabel 7: Periode van de actieve vrijstellingen lichamelijke/psychische gronden

Periode	2024-2025	2025-2026
Gehele leerplichtige periode	4	4
Vrijstelling 1 schooljaar	3	4
Vrijstelling 2 schooljaren	1	3
Vrijstelling 5 schooljaren	1	0

Tabel 7 laat zien dat vrijstellingen op lichamelijke/psychische gronden veelal een langdurig karakter hebben. Van de 11 leerlingen met een actieve vrijstelling op lichamelijke/psychische gronden in schooljaar 2025-2026 hebben 4 leerlingen een vrijstelling voor de volledige leerplichtige periode. Dit wijst op ernstige en langdurige problematiek waardoor schoolbezoek niet mogelijk is.

Daarnaast hebben 3 leerlingen een vrijstelling voor een periode van twee schooljaren en 4 leerlingen voor één schooljaar. Deze tijdelijke vrijstellingen bieden ruimte om de situatie van het kind opnieuw te beoordelen en, waar mogelijk, toe te werken naar een terugkeer naar onderwijs. Opvallend is dat het aandeel vrijstellingen voor twee schooljaren is toegenomen ten opzichte van vorig schooljaar, terwijl er geen vrijstellingen meer zijn voor een periode van vijf schooljaren. Dit duidt erop dat vaker wordt gekozen voor een tussentijdse herbeoordeling van de situatie van het kind.

Absoluut verzuim

Absoluut verzuim betekent dat een leerplichtige jongere niet staat ingeschreven op een school, terwijl er geen vrijstelling is verleend. Dit is een ernstige vorm van verzuim, omdat de jongere formeel buiten het onderwijssysteem valt. Scholen zijn verplicht om dit te melden bij de leerplichtambtenaar.

Tabel 8: Afhandeling meldingen absoluut verzuim

Uitstroom Absoluut Verzuim	2023-2024	2024-2025	2025-2026
(Terug) naar school	6	5	8
Naar aanvraag vrijstelling	0	2	9
Overig (zoals verhuisd)	17	57	56
Totaal	23	64	73

[1] **Vervangende leerplicht door mbo (artikel 3b)** maakt het mogelijk dat jongeren in het laatste jaar van de leerplicht al voltijds starten met een mbo-opleiding in plaats van onderwijs in het voortgezet onderwijs te volgen. Hoewel dit juridisch een vrijstelling betreft, wordt deze regeling in de praktijk ingezet om beter aan te sluiten bij de onderwijsbehoefte van jongeren en hun kansen op het behalen van een startkwalificatie te vergroten. Toepassing van deze regeling vindt plaats in overleg tussen de VO-school, de mbo-instelling en de leerplichtambtenaar, zodat begeleiding en een zorgvuldige overgang naar het mbo zijn geborgd.

In totaal zijn er afgelopen schooljaar 73 meldingen absoluut verzuim binnengekomen bij leerplicht. In 8 gevallen is een leerling snel weer ingeschreven op school. 56 meldingen betreft de categorie overig. Dit zijn bijvoorbeeld:

- Jongeren die zijn verhuisd binnen Nederland of nieuwkomers die recent in Nederland zijn aangekomen.
- Situaties waarin de inschrijving op school nog niet direct is verwerkt.
- Meldingen waarbij de leerling al onderwijs volgt, maar de school de inschrijving niet tijdig heeft doorgegeven, dit zijn zogenoemde onterechte meldingen.

De stijging in het aantal overige meldingen de afgelopen twee jaren, hangt samen met een wijziging in de werkwijze binnen het systeem. Waar tot 2024-2025 de “knop” voor absoluut verzuim tot 1 oktober werd uitgezet, is deze in het schooljaar 2024–2025 en 2025-2026 bewust aan blijven staan. Hierdoor komen jongeren die nog niet zijn ingeschreven (vaak door administratieve vertraging bij scholen, met name in het voortgezet onderwijs) eerder in beeld. Hoewel dit leidt tot een hoger aantal meldingen, zorgt het er ook voor dat jongeren die daadwerkelijk buiten beeld dreigen te raken sneller worden gesignaleerd.

Thuiszitters

Thuiszitters zijn kinderen en jongeren die zonder onderwijs of zorgaanbod thuis zitten, omdat hun problematiek (volledige) deelname in een reguliere dan wel speciale onderwijssetting onmogelijk maakt. Het recht op onderwijs is hier in het geding. Dit betekent dat zij gedurende een periode van drie maanden of langer geen onderwijs volgden, geen jeugdhulp ontvingen en geen vrijstelling hadden. Deze jongeren vallen onder de officiële definitie van ‘thuiszitter’ zoals gehanteerd in landelijke en regionale rapportages.

Tabel 9: Thuiszitters per onderwijssoort

	2023-2024	2024-2025	2025-2026
Primair onderwijs	0	0	1
Speciaal onderwijs	0	1	0
Voortgezet onderwijs	1	1	0
Voortgezet speciaal onderwijs	1	0	0
Totaal	2	2	1

In het schooljaar 2025–2026 heeft 1 kind in de gemeente Bunnik langdurig thuisgezeten. Bij het overgrote deel van de kinderen die thuiszitten, spelen meerdere problemen tegelijk:

- psychiatrische problemen: (vermoedens van) angsten, fobieën, psychische problematiek, psychiatrische stoornis;
- gedragsproblemen: problematisch gedrag naar anderen (oppositioneel);
- wachten op opvang: de opnemende instelling is niet in staat direct actie te ondernemen;
- bureaucratie: regels en procedures, waarbij geen rekening wordt gehouden met de problematiek van de jongere;
- thuisproblematiek: ontbreken van structuur, onvoldoende houvast, onrust, gebroken gezin, ouders met psychiatrische stoornis.

Daarnaast blijkt de overgang van primair naar voortgezet onderwijs een risico op thuiszitten met zich mee te brengen. Dit komt bijvoorbeeld doordat een leerling in het voortgezet onderwijs te maken krijgt met (vak)docenten in plaats van een groepsleerkracht. Dit is voor sommige leerlingen een grote overgang. Ook is de schaal van een vo-school groter.

Monitoring thuiszittende jongeren

Naast de formele registratie wordt in Bunnik gewerkt met een aparte thuiszitterlijst. Op deze lijst worden jongeren opgenomen die gedurende langere tijd geen onderwijs volgen, ongeacht of sprake is van een formele verzuimmelding of de inzet van jeugdhulp. Het uitgangspunt hierbij is: welke jongeren gaan feitelijk niet naar school? Deze werkwijze geeft een breder en realistischer beeld van jongeren die (tijdelijk) buiten het onderwijs vallen en maakt het mogelijk de voortgang van individuele trajecten actief te volgen.

Aan het einde van schooljaar 2025-2026 stonden 11 jongeren op de thuiszitterlijst: twee leerlingen uit het primair onderwijs en negen leerlingen uit het voortgezet onderwijs. Bij vrijwel alle kinderen/jongeren is sprake van complexe problematiek, zoals angstklachten, psychische problemen, autisme, overbelasting of een combinatie van onderwijs- en hulpvragen. Voor alle jongeren wordt in samenwerking met scholen, samenwerkingsverbanden, ouders en hulpverlening gewerkt aan een passend perspectief richting onderwijs, dagbesteding of behandeling.

Om deze groep nog beter in beeld te houden en knelpunten in de ondersteuning tijdig te signaleren, is aan het begin van schooljaar 2026-2027 een nieuw structureel overleg gestart tussen het jeugdteam, leerplicht, beleidsadviseurs jeugd en onderwijs en de samenwerkingsverbanden voor primair en voortgezet onderwijs. In dit overleg worden thuiszitters en andere zogenoemde schoolmissers besproken. Doel is om gezamenlijk zicht te houden op deze kinderen en jongeren, te onderzoeken waar hiaten bestaan in het bestaande aanbod en waar aanvullende ondersteuning nodig is. Hiermee wordt niet alleen ingezet op passende oplossingen voor individuele leerlingen, maar ook op het versterken van de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp en het voorkomen van langdurige onderwijsuitval.

Overige inzet leerplicht

Naast het formele toezicht op schoolverzuim en vrijstellingen vervult de leerplichtambtenaar een belangrijke adviserende en ondersteunende rol richting scholen, ouders en andere betrokkenen. In schooljaar 2025-2026 is 34 keer informatie en advies verstrekt, tegenover 36 keer in het voorgaande schooljaar. Deze ondersteuning betrof onder meer vragen van scholen over verlofaanvragen, inschrijvingen en de toepassing van wet- en regelgeving.

Het aantal vragen over verlof is afgenomen. Dit hangt samen met de duidelijke afspraken die voorafgaand aan het schooljaar met alle scholen zijn gemaakt over de uitvoering van het verlofbeleid. Daarnaast vindt regelmatig anoniem overleg plaats met scholen en andere professionals om casuïstiek te bespreken en advies te geven. Deze contacten worden niet geregistreerd in het leerlingadministratiesysteem en zijn daarom niet zichtbaar in de gepresenteerde cijfers of in dit jaarverslag.

Ontwikkelingen in werkwijze en contactmomenten

In schooljaar 2025-2026 heeft een wisseling van leerplichtambtenaar plaatsgevonden. Ondanks deze personele verandering is de uitvoering van de leerplichttaak onverminderd voortgezet. Opvallend is dat het aantal ingekomen e-mails met 43% is afgenomen ten opzichte van vorig schooljaar (498 tegenover 880) en het aantal uitgaande e-mails met 37% daalde (359 tegenover 573). Ook werden minder brieven verzonden: 34 ten opzichte van 51 vorig schooljaar, een afname van 33%.

Tegelijkertijd is juist een toename zichtbaar in het aantal persoonlijke contactmomenten. Er werden 57 fysieke gesprekken gevoerd met leerlingen en ouder(s)/verzorger(s), tegenover 44 gesprekken vorig schooljaar. Dit betekent een stijging van bijna 30%. Deze ontwikkeling wijst erop dat er relatief meer nadruk is gelegd op persoonlijk contact en het voeren van gesprekken. Ook kan er sprake zijn van een verschil in registratie m.b.t. de uitgaande e-mails.

Hoewel het aantal verzuimmeldingen met 35% is afgenomen, is het aantal fysieke gesprekken gestegen. Mogelijk duidt dit op een werkwijze waarbij eerder contact wordt gezocht met leerlingen, ouders en scholen om zorgen te bespreken en verzuim te voorkomen of te beperken. Het gemiddelde aantal gesprekken per leerling nam toe van 0,48 naar 0,77, een stijging van circa 60%. Dit suggereert een intensievere begeleiding per casus. Daarnaast daalde het aantal unieke leerlingen waarvoor een verzuimmelding is gedaan van 57 naar 49. Gezien de wisseling van leerplichtambtenaar en de afname van het aantal verzuimmeldingen is het moeilijk om hier één duidelijke oorzaak voor aan te wijzen. Wel laat de vergelijking zien dat er in dit schooljaar relatief meer is ingezet op persoonlijk contact met leerlingen en ouders.

Ook blijft de samenwerking met scholen en ketenpartners een belangrijk onderdeel van de uitvoering van de leerplichttaak. In het schooljaar 2025-2026 nam de leerplichtambtenaar deel aan 24 externe overleggen. Het gaat daarbij onder meer om schoolondersteuningsteams en multidisciplinaire overleggen. Dit onderstreept dat goede schoolaanwezigheid en het voorkomen van onderwijsuitval vraagt om een gezamenlijke aanpak, waarbij onderwijs, zorg en gemeente nauw samenwerken rond leerlingen met complexe ondersteuningsvragen.

Vergelijking andere gemeenten

Voor de vergelijking is gekozen voor schooljaar 2024-2025, omdat dit het meest recente jaar is waarvoor landelijke cijfers beschikbaar zijn vanuit de leerplichttelling van DUO. De cijfers over schooljaar 2025-2026 zijn voor andere gemeenten nog niet beschikbaar. Deze vergelijking laat de positie van gemeente Bunnik ten opzichte van de omliggende gemeenten zien. De cijfers zijn omgerekend naar aantallen per 1.000 leer- en kwalificatieplichtige leerlingen.

Tabel 10: Verzuimcijfers regio per 1.000 leerlingen, schooljaar 2024-2025

Gemeente	Relatief verzuim	Absoluut verzuim
Bunnik	19,6	5,0
Wijk bij Duurstede	30,2	5,7
Zeist	22,0	6,6
De Bilt[2]	0,0	3,8
Utrechtse Heuvelrug	22,2	13,0

In schooljaar 2024-2025 bedraagt het relatieve verzuim in gemeente Bunnik 19,6 per 1.000 leerplichtige leerlingen. Daarmee ligt het relatieve verzuim lager dan in Wijk bij Duurstede (30,2), Zeist (22,0) en Utrechtse Heuvelrug (22,2). Het absolute verzuim bedraagt 5,0 per 1.000 leerlingen. Dit is lager dan in Zeist (6,6) en Utrechtse Heuvelrug (13,0) en vergelijkbaar met Wijk bij Duurstede (5,7).

[2] In de door DUO gepubliceerde leerplichttelling 2024-2025 wordt voor gemeente De Bilt een waarde van 0 leerlingen met relatief verzuim weergegeven, naast 10 leerlingen met langdurig relatief verzuim. Deze uitkomst wijkt sterk af van eerdere jaren en van vergelijkbare gemeenten. Op basis van de beschikbare DUO-gegevens kan niet worden vastgesteld waardoor deze afwijking wordt veroorzaakt. Daarom moet het cijfer voor relatief verzuim in De Bilt met voorzichtigheid worden geïnterpreteerd.

Conclusie n.a.v. de cijfers

De cijfers over leerplicht en schooldeelname in Bunnik laten ook dit schooljaar overwegend een positief beeld zien. Het aantal verzuimmeldingen is opnieuw afgenomen. In schooljaar 2025-2026 werden 57 verzuimmeldingen geregistreerd, tegenover 82 meldingen in het voorgaande schooljaar. Ook het aantal unieke leerlingen waarvoor een verzuimmelding werd gedaan, daalde van 57 naar 49. In vergelijking met andere gemeenten in de regio kent Bunnik bovendien relatief lage verzuimcijfers. Dit sluit aan bij het beeld van een gemeente met relatief weinig risicofactoren die doorgaans samenhangen met onderwijsachterstanden en schoolverzuim.

Tegelijkertijd zien we dat achter de resterende casuïstiek vaak complexe problematiek schuilgaat. Hoewel minder leerlingen worden gemeld, vraagt de begeleiding van individuele leerlingen regelmatig om intensieve afstemming tussen leerplicht, scholen, ouders, samenwerkingsverbanden en hulpverlening. Dit komt ook tot uitdrukking in de stijging van het aantal fysieke gesprekken met leerlingen en ouders en de voortdurende inzet op preventie en vroegsignalering.

Opvallend is de stijging van het aantal actieve vrijstellingen. Met name het aantal vrijstellingen voor onderwijs in het buitenland is sterk gestegen. Een aanzienlijk deel van deze vrijstellingen heeft een langdurig karakter, wat laat zien dat voor een beperkte groep jongeren sprake is van complexe en vaak langdurige belemmeringen om onderwijs te volgen. Dit vraagt blijvende aandacht, zowel vanuit leerplicht als vanuit onderwijs- en zorgpartners.

Het aantal formele thuiszitters blijft beperkt. In schooljaar 2025-2026 was sprake van één thuiszitter. Tegelijkertijd laat de gemeentelijke thuiszitterlijst zien dat er een bredere groep jongeren is die langdurig niet of slechts gedeeltelijk aan onderwijs deelneemt. De aanwezigheid van deze groep onderstreept het belang van de samenwerking tussen onderwijs, jeugdhulp, leerplicht en samenwerkingsverbanden. De start van het structurele overleg over thuiszitters en andere schoolmissers vormt hierin een belangrijke stap om gezamenlijk te werken aan passende oplossingen en het voorkomen van langdurige onderwijsuitval.

Ook de ontwikkeling rondom luxeverzuim is lijkt positief. Voor het eerst zijn in een schooljaar geen meldingen van luxeverzuim geregistreerd. Hoewel voorzichtigheid geboden blijft bij het interpreteren van deze cijfers, kan dit erop wijzen dat de heldere communicatie richting ouders en scholen en de consequente handhaving in voorgaande jaren effect hebben gehad.

De belangrijkste uitdaging ligt niet zozeer in de omvang van het verzuim, maar in de ondersteuning van een relatief kleine groep jongeren met complexe problematiek. De inzet van leerplicht richt zich daarom steeds nadrukkelijker op preventie, samenwerking, maatwerk en het creëren van passende onderwijs- en ontwikkelperspectieven voor deze jongeren.

Schoolverzuim naar schoolaanwezigheid

De landelijke ontwikkeling van schoolverzuim naar schoolaanwezigheid heeft zich ook in schooljaar 2025-2026 voortgezet. Daarbij verschuift de aandacht van het registreren van afwezigheid naar het tijdig signaleren van belemmeringen voor schooldeelname. Steeds meer staat de vraag centraal wat een leerling nodig heeft om aanwezig te kunnen zijn, zich te ontwikkelen en mee te doen. Deze beweging vraagt om nauwe samenwerking tussen onderwijs, leerplicht, jeugdhulp en ouders. Ook in Bunnik werken we vanuit deze gedachte en zoeken we samen naar passende oplossingen die bijdragen aan duurzame schoolaanwezigheid.

Vroegsignalering en preventieve ondersteuning

Vroegsignalering speelt een steeds belangrijkere rol bij het voorkomen van langdurige schoolafwezigheid. Door signalen van beginnend verzuim eerder te herkennen en hierover tijdig het gesprek aan te gaan met leerlingen, ouders en scholen, kunnen uitdagingen vaak worden voorkomen of beperkt. De focus ligt daarbij niet op de afwezigheid zelf, maar op het bieden van passende ondersteuning.

Voor de leerplichtambtenaar betekent dit een verschuiving van reageren naar anticiperen. In samenwerking met scholen, samenwerkingsverbanden, jeugdgezondheidszorg, het Centrum voor Elkaar en andere partners wordt steeds vaker ondersteuning georganiseerd voordat sprake is van langdurig verzuim of schooluitval. Hierdoor kunnen leerlingen sneller geholpen worden en blijft de verbinding met school behouden.

Wetsvoorstel terugdringen schoolverzuim

De landelijke aandacht voor schoolaanwezigheid heeft in 2025-2026 een verdere impuls gekregen met de behandeling van de Wet terugdringen schoolverzuim. Het doel van deze wet is om langdurig verzuim en schooluitval eerder te signaleren, beter in beeld te brengen en waar mogelijk te voorkomen. De wet sluit aan bij de beweging van controle op afwezigheid naar het stimuleren van aanwezigheid.

Een belangrijke verandering is dat scholen meer mogelijkheden krijgen om al in een vroeg stadium signalen van zorgelijk verzuim te delen met de leerplichtambtenaar. Hierdoor hoeft niet altijd meer gewacht te worden tot de wettelijke verzuimgrens is bereikt voordat ondersteuning kan worden ingezet. Daarnaast wordt ingezet op een betere en meer uniforme registratie van verzuim, zodat scholen, gemeenten en samenwerkingsverbanden sneller zicht krijgen op leerlingen die dreigen uit te vallen.

Ook besteedt de wet aandacht aan leerlingen die vanwege lichamelijke of psychische omstandigheden langdurig geen onderwijs volgen. Daarbij wordt nadrukkelijk gekeken naar wat voor een leerling nog wél mogelijk is op het gebied van onderwijs en ontwikkeling. De wet stimuleert een gezamenlijke verantwoordelijkheid van scholen, samenwerkingsverbanden, leerplicht en jeugdhulp om passende oplossingen te vinden en langdurige afwezigheid zoveel mogelijk te voorkomen. Deze ontwikkeling sluit goed aan bij de werkwijze die in Bunnik al langer wordt gehanteerd, waarbij vroegsignalering, samenwerking en maatwerk centraal staan.

Van passend naar inclusiever onderwijs

In 2026 zijn landelijk verdere stappen aangekondigd richting inclusiever onderwijs. Het uitgangspunt is dat meer kinderen en jongeren onderwijs kunnen volgen op een school dichtbij huis, met passende ondersteuning waar nodig. Dit vraagt om een nauwere samenwerking tussen onderwijs, samenwerkingsverbanden, gemeenten en jeugdhulp. Voor leerplicht is deze ontwikkeling relevant, omdat passend onderwijs een belangrijke voorwaarde is om langdurige afwezigheid en schooluitval te voorkomen. Door gezamenlijk te kijken naar wat een leerling nodig heeft, wordt gewerkt aan een onderwijsomgeving waarin zoveel mogelijk kinderen kunnen deelnemen en zich ontwikkelen.

Aandacht voor langdurige afwezigheid en thuiszitten

Landelijk blijft de aandacht voor leerlingen die langdurig afwezig zijn of dreigen uit te vallen onverminderd groot. Daarbij wordt steeds vaker gekeken naar kinderen en jongeren die wel staan ingeschreven op een school, maar niet of nauwelijks onderwijs volgen. De focus verschuift van het registreren van thuiszitters naar het voorkomen van langdurige afwezigheid. Scholen, samenwerkingsverbanden, gemeenten en

leerplicht hebben hierin een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Ook in Bunnik blijft het vroegtijdig signaleren van risico's en het organiseren van passende ondersteuning een belangrijk aandachtspunt.

Wet van school naar duurzaam werk

Op 1 januari 2026 is de Wet van school naar duurzaam werk in werking getreden. Met deze wet wordt de overgang van school naar vervolgonderwijs, werk of dagbesteding versterkt. Gemeenten, scholen, Doorstroompunten en werkgevers krijgen een gezamenlijke verantwoordelijkheid om jongeren, met name jongeren in een kwetsbare positie, te ondersteunen bij het vinden van een passende vervolgstap.

Binnen de regio Zuidoost Utrecht wordt deze samenwerking vormgegeven via het regionale programma Samen Sterk voor Jong Talent. In dit programma werken gemeenten, onderwijsinstellingen en het Doorstroompunt samen aan het voorkomen van voortijdig schoolverlaten en het begeleiden van jongeren naar onderwijs, werk of een andere passende ontwikkelroute. De gemeente Bunnik neemt hier actief aan deel. Het programma sluit aan op de doelen van de nieuwe wet en bouwt voort op bestaande regionale samenwerking. Voor een uitgebreidere toelichting op de uitvoering en resultaten wordt verwezen naar het regionale plan *Samen Sterk voor Jong Talent* en het jaarverslag van het Doorstroompunt.

Versterking van de samenwerking rond onderwijs, zorg en gemeente

Binnen de regio en in Bunnik is verder gebouwd aan een sterke samenwerking tussen scholen, samenwerkingsverbanden, gemeenten, jeugdgezondheidszorg en jeugdhulp. Onder andere via de Lokale Educatieve Agenda (LEA), het Zorg Advies Team overleg (ZAT) en de Meet-Ups van Samenwerkingsverband ZOUT ontmoeten professionals elkaar om kennis uit te wisselen, ontwikkelingen te bespreken en gezamenlijke vraagstukken op te pakken.

Deze samenwerking draagt bij aan vroegtijdige signalering, passende ondersteuning en het voorkomen van langdurige schoolafwezigheid. Door expertise vanuit verschillende domeinen met elkaar te verbinden, kunnen leerlingen sneller worden geholpen en wordt maatwerk beter mogelijk.

Geactualiseerde ambtsinstructie leerplicht

In 2026 is de regionale ZOU ambtsinstructie voor leerplichtambtenaren geactualiseerd. Met deze actualisatie sluiten de werkwijzen beter aan op actuele ontwikkelingen rondom schoolaanwezigheid, preventie, passend onderwijs en samenwerking. Daarnaast zorgt de vernieuwde ambtsinstructie voor meer uniformiteit binnen de regio, bijvoorbeeld bij de aanpak van schoolafwezigheid, verlofaanvragen, vrijstellingen en de inzet van preventieve gesprekken.

De geactualiseerde ambtsinstructie ondersteunt de beweging naar een meer preventieve rol van de leerplichtambtenaar. Hierdoor kunnen leerlingen, ouders en scholen rekenen op een duidelijke, herkenbare en consistente werkwijze binnen de ZOU-regio.

Begrippenlijst

Leerplichtig
Alle kinderen tussen 5 en 16 jaar die in Nederland wonen zijn leerplichtig.

Kwalificatieplichtig
Een jongere tussen de 16 en 18 jaar die nog geen startkwalificatie heeft behaald, is kwalificatieplichtig.

Startkwalificatie
Een startkwalificatie is een diploma op minimaal havo-, vwo- of mbo niveau 2.

Voortijdig schoolverlater
Een voortijdig schoolverlater (vsv'er) is een jongere die:

- tussen de 12 en de 23 jaar oud is;
- niet staat ingeschreven op een school;
- geen startkwalificatie heeft (een diploma op minimaal mbo 2, havo- of vwo-niveau);
- niet uit het praktijkonderwijs of het voortgezet speciaal onderwijs komt.

Bovenleerplichtig
Jongeren van 18 tot 23 jaar die niet meer onder de leerplicht vallen, maar nog geen startkwalificatie hebben behaald. Hoewel zij formeel niet meer leerplichtig zijn, vormen zij een belangrijke doelgroep binnen het onderwijs- en jeugdbeleid, omdat zij extra risico lopen op voortijdig schoolverlaten en beperkte kansen op de arbeidsmarkt. Deze groep valt buiten de wettelijke verplichting tot onderwijsdeelname, maar wordt wel gemonitord en ondersteund via het regionale Doorstroompunt, dat zich richt op jongeren zonder startkwalificatie tot 23 jaar.

Relatief verzuim
Relatief verzuim betreft leerlingen die zonder geldige reden afwezig zijn, terwijl ze wel staan ingeschreven op school. Scholen zijn wettelijk verplicht om dit te melden bij 16 uur ongeoorloofd verzuim in vier aaneengesloten lesweken. Bij zorgen over de leerling mag ook eerder worden gemeld. Scholen zijn op grond van artikel 21 van de Leerplichtwet verplicht om wettelijk verzuim te melden.

Absoluut verzuim
Er is sprake van absoluut verzuim als een kind of een jongere geen inschrijving heeft op een school en ook geen vrijstelling heeft.

Luxe verzuim
Ongeoorloofd verzuim rondom de schoolvakanties.

Vrijstelling van de Leerplichtwet
In de Leerplichtwet is een aantal criteria opgenomen op grond waarvan vrijstelling van de leerplicht kan worden aangevraagd. Dit zijn:

- Vrijstelling artikel 5 sub a: vrijstelling om lichamelijke of psychische redenen.
- Vrijstelling artikel 5 sub b: vrijstelling op basis van bedenkingen tegen de richting van het onderwijs.
- Vrijstelling artikel 5 sub c: vrijstelling op basis van een inschrijving op een school in het buitenland.
- Vrijstelling artikel 15: vrijstelling wegens het volgen van ander onderwijs, bijvoorbeeld een bedrijfsopleiding of een speciale vakopleiding.

Recidive
Een kind of jongere met meer dan één verzuimmelding bij Leerplicht.

Doorstroompunt
Het Doorstroompunt ondersteunt jongeren van 12 tot 23 jaar bij het volgen van onderwijs en het behalen van een startkwalificatie. Het voorkomen en terugdringen van voortijdig schoolverlaten is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van onderwijsinstellingen en gemeenten. Scholen zijn daarom wettelijk verplicht om jongeren die zonder startkwalificatie uitvallen of dreigen uit te vallen te melden bij het

Doorstroompunt. Vervolgens wordt samen met de jongere, de onderwijsinstelling en eventuele andere betrokken partijen gezocht naar passende ondersteuning gericht op terugkeer naar onderwijs, begeleiding naar werk of een andere passende ontwikkelroute.

Speciaal Onderwijs

In het speciaal onderwijs krijgen kinderen meer aandacht en ondersteuning dan in het reguliere (gewone) onderwijs. Vanuit het speciaal onderwijs kunnen leerlingen soms instromen in het reguliere onderwijs of doorstromen naar een reguliere vervolgopleiding.

